

№ T00073 12.03.2025 ж

Қолөнер-ежелгі кәсіп

ЖАНПЕЙСОВА АННА

Жамбыл облысы Шу ауданының білім бөлімінің

"Өнер мектебі" КМҚК

"Қолданбалы сәндік өнер" үйірме жетекшісі

Технология пәні-бүгінгі қоғам үшін басты назарда болып отыр.

Білікті шынайы кәсіп иесін дайындау үшін мектептерде технология пәнін тереңдетіп, жетілдірілген бағдарлама бойынша оқытуымыз керек. Сондықтан ұстаздар білім берудің жаңа ақпараттық технологиясы жетістіктерін үнемі назарда ұстап, ұдайы ізденісте болуы тиіс.

Халқымыз «өнер-таусылмас азық, жұтамас байлық» деп тегін айтпаған. Технология пәнінің басты мақсаты: оқушылардың өзбетімен еңбектенуге, халық арасында кеңінен тараған кәсіптерді үйрену бағытындағы тәсілдерін танып, қолдарын жаттықтыруға көмектесу. Бұл мақсатты жүзеге асыратын жаңа технологиялық оқыту мен тәрбие әдістемелігі. Мұғалім оқушыларға кешенді дәріс бере отырып, жоғары сатыдағы сыныптарда бейінді тәрбиемен оқушы қабілетін кәсіби еңбек түріне бағыттай келе, нарық экономикасының бәсекелестік заңдылығының талабына шындай түседі.

Өз тәжірибемде халықтың қолөнеріне көп сүйенемін. Қолөнер-ежелден келе жатқан кәсіп. Ол халықтың өмірімен, тұрмысымен бірге дамып, ұрпақтан ұрпаққа беріліп отырады. Еңбектің өзі-өнер. Ал еңбек тәрбиесі өнерден туындайды, еңбек шеберлігіне үйренеді. Қазіргі нарықтық заман шығармашылықпен жобалау мен жоспарлай білуді талап етеді.

Кәсіпке өзіндік қолтанбасы бар, жас ұрпақтың бойына жақсы қасиеттермен қатар ұлтымыздың төл дағдыларын ұялата алатын ұстаз қажет. Оның ішінде, шебер ұстаз.

Педагогикалық шеберлік- жалпы мағынада тәрбиелеу мен оқытуды жоғары және ұдайы жетілдіру өнері. Шеберлікті меңгеру үшін көп нәрсені білу және істей алу қажет. Теорияны білуі, оларды нақты жағдай үшін дұрыс таңдау, тиісті деңгей мен сапаны белгілеу, болжау және жобалай алу қажет. Шеберліктің тағы бір маңызды көрсеткіші - оқушының белсенділігін арттыра алуы, олардың қабілеттерін, өз бетімен жұмыс істеуін, білуге құмарлығын дамыту, сабақта мәжбүр ете білуі.

Өзімнің тәжірибемде жиі қолданатын ағаш өңдеу және оның құрал-саймандарына арналған сабақтарымда айтылатын әңгіме мен жасалатын жұмыс түрлерін тоқталайын.

Бұрын қолөнер шеберлігіне қажетті ағаштың бәрін ұсталар тікелей өз қолымен даярлаған. Олар дер кеінде кесіп, мезгілінде кептіріп отырған. Механикалық құрал-саймандарға электр ара, электр сүргі, электр бұрғы жатады. Бүгінде қолдан тақтай даярлап жатудың қажеті жоқ. Ағашты өңдеп, оған ою-өрнек салу үшін дайын тақтай жеткілікті. Бірақ сабақ барысында балаларға ағашпен жұмыс істеу үшін оны кесуді, шабуды, тегістеуді, өңдеуді, ішінара қашауды, ойып өрнек салуды үйретемін және бұның бәрін үйрену үшін қажет құрал саймандармен таныстырып, қолдарын жаттықтырамын, «Берекені көктен тілеме, өткен еңбектен тіле» демекші, неғұрлым көп үйренсе, бала соғұрлым іске қызығушылығы арта түсері анық. Сабақ барысында модульдік оқыту технологиясын СТО стратегияларымен үйлестіру арқылы қолданамын. Тақырыппен сабақ бойынша жоспарлауды сәйкес келтіріп, технологиялық карта әзірленеді. Бұл жұмыс сабаққа дайындалу процесін нәтижелі өтеді. Сонымен қатар Блум таксономиясына сүйеніп, сабақ кезеңдерін жүйелеп, дамытушылық мақсатын анықтауға болады.

Мысалы, «Ұлтымыздың ағаш бұйымдары» тақырыбындағы сабақтың құрылымымен таныстырайын.

Сабақ барысы 3 сатыдан тұрады.

1. Оқушыларды қызығушылығын ояту. Атқарылған жұмыс түрі: «Ой шақыру» (сызба - кесте бойынша жұмыс).
2. Мағынаны тану сатысы. Технологиялық картамен жұмыс. Сабақ кезеңдерінің қарапайымнан күрделіге қарай жүйеленуі, тапсырмалардың деңгейлеп берілуі, жеке топтық жұмыс түрлері.
3. Толғаныс сатысы. Жаңа тақырыптағы тезистеу. Оқушылар сабақ мақсатын іс-әрекет үстінде түсінеді, негізгі ұғымдарды, іс-әрекеттің нәтижесін бағалау критериилерін анықтайды. Бүкіл модуль көз алдарында үнемі тұру үшін әрбір модульге тірек сызба, кестелер дайындалады. Іс-әрекет бөлімінде тірек сызбаға бірнеше қайтып келу арқылы білімді кең, жүйелі меңгере алады. Айтылған әдістерді қолдануымның негізі - бұл әдістер барысында мұғалім мен оқушылар бірлесіп оқи отырып, олардың қарым-қатынасы субъект- субъект ретінде болады. Мұғалім рөлі көбінесе оқу үрдісін ұйымдастырушы, топ басшысы оқушылардың ынта-ықыласын белсенді етуші қалпында көрінеді. Бала бойындағы қабілеттердің дамуына мұғалім түрткі болу керек. Ең маңыздысы, қабілетті оқушыны зеріктіріп алмау. Өзім жүргізетін сабақтарда оқушы қызығушылығын ояту-басты жұмысым болып табылады. Қолөнер-қол еңбегі. Адам баласын еңбектенуге тәрбиелейді. Қолөнер-бұл кәсіп, экономикада еңбек күшін тауарға айналдыру еңбекақы алу жолы. Қолөнер-ата-бабамыздың ұшқыр қиялынан шыққан, үлкен даналық ойынан, қажеттілігінен туындаған өнер туындысы, атадан балаға мирас болып келе жатқан асыл мұра.

Компьютерлік графика түрлері.

НҮСПБЕКҚЫЗЫ АЙЖАН

Жамбыл облысы Шу ауданының білім бөлімінің

"Өнер мектебі" КМҚК.

« Компьютерлік графика» үйірме жетекшісі

Сабақтың мақсаты:

1. Компьютерлік графика ұғымымен таныстыра отырып оның түрлерімен таныстыру арқылы білімдерін қалыптастыру ;
2. Компьютерлік графика түрлерімен таныстыра отырып, қолдану аясы туралы ақпарат беру негізінде ой-өрісін, логикасын дамыту;
3. Оқушыларды жан-жақты ізденімпаз болуға, ұқыптылыққа, қауіпсіздікті сақтай білуге, программамен жұмыс жасау барысында тиянақты орындай білуге тәрбиелеу;

Сабақтың түрі: Жаңа сабақ.

Сабақтың әдісі: Кембридж технологиясының түсіндіру, топпен жұмыс, ыстық орындық әдісі, ішкі және сыртқы шеңбер әдістері.

Көрнекілік: Компьютерлер, оқу-құралдары, презентация.

Сабақтың барысы:

I. Ұйымдастыру.

Сынып кезекшісін анықтау, сынып оқушыларын түгендеу, оқушылар назарын сабаққа аудару.

II. Жаңа сабаққа мақсат қою.

- Оқушылар жалпы компьютерлік графика дегенде көз алдыларыңа не елестейді?
- Қандай бағдарламаларды білесіңдер?
- Үлкен көлемді банерлерді қандай бағдарламамен жасауға болады?

деп сұрақтар қою арқылы оқушылардың сыни ойлауын қалыптастыру. Жалпы өздерің айтып өткендей бүгінгі сабақта біз компьютерлік графика деген үлкен тараумен танысып, графикалық бағдарламалар, олардың қолдану аясы туралы білімімізді толықтырамыз.

III. Жаңа сабақ.

Компьютерлік графика – программалық және аппараттық құралдар арқылы кескінді құруға болатын, өңдеу тәсілдері мен әдістерін зерттейтін информатиканың саласы.

Компьютерлік графика монитор экранында немесе сыртқы тасымалдаушыларда (қағаз, киноплёнка, мата және т.б.) көшірмелерінде кескіндерді бейнелеудің барлық түрлерін қамтиды.

Деректерді көрнекілеу адамзат қызметінің әр түрлі салаларында орын алып келеді. Мысалы, медицина (компьютерлік томография), ғылыми зерттеулер, киімдерді модельдеу, тәжірибелік-конструкторлық жұмыстар және т.б.

Кескіндерді жасаудың тәсілдеріне қарай компьютерлік графика келесі түрлерге бөлінеді:

- растрлық;
- векторлық;
- фрактальдық.

Пәннің тағы да бір ерекше бөлімі - үшөлшемді (3D) графика. Бұл пән объектілердің көлемдік модельдерін виртуалды кеңістікте құрастырудың әдістері мен тәсілдерін зерттейді. Әдетте мұнда кескіндеудің векторлық және растрлық тәсілдері үйлесімді қолданылады.

Түстеріне байланысты графика қара-ақ және түрлі-түсті болады. Әр түрлі салаларға мамандандырылғанына байланысты инженерлік графика, ғылыми графика, Web-графика, компьютерлік полиграфия және т.б. түрлер болады.

Компьютерлік графика көбінесе тек құрал ретінде қолданылғанмен, оның құрылымы мен әдістері математика, физика, химия, биология, статистика, бағдарламалау және т.б. фундаментальді және қолданбалы ғылымдарының жетістіктеріне негізделеді. Сондықтан компьютерлік графика қарқынды дамуда және көп жағдайда жалпы компьютерлік индустрияда жетекші орын алады.

Растрлық графикада кескіндер түрлі-түсті нүктелердің жиынтығынан тұрады. Графикалық ақпараттың осындай нүктелер жиыны немесе **пиксельдер** түрінде ұсынылуы растрлық түрдегі ұсынылу болып табылады. Растрлық кескінді құрайтын әрбір пиксельдің өз орны мен түсі болады және әр пиксельге компьютер жадында бір ұяшық қажет. Растрлық кескіннің сапасы сол кескіннің өлшеміне (тігінен және көлденең орналасқан пиксельдердің саны) және әр пиксельді бояуға қажетті түстердің санына тәуелді болады.

Мұндай типті кескіндер Adobe Photoshop, Corel Photo, Photofinish секілді қуатты графикалық редакторларда өңделеді. Растрлық кескіндер векторлық кескіндерге қарағанда сапасы жоғары, әсерлі болады. Қарапайым фотосуреттердің өзі компьютерде растрлық кескін түрінде сақталады. Растрлық кескіндерді Paint, Adobe Image Ready секілді программаларды қолданып қолдан жасауға да болады.

Растрлық кескіндердің артықшылықтары да, кемшіліктері де бар.

Артықшылығы: растрлық кескінді түзетуге, әдемілей түсуге, яғни оның кез-келген бөлігін өзгертуге болады; нүктелерді қажет болмаса ішінара алып тастауға немесе қоюлатуға, сондай-ақ кескіннің әр нүктесін ақ-қара немесе басқа кез келген түске өзгертуге болады.

Кемшілігі: растрлық кескін өлшемінің масштабын өзгерткенде (бір немесе бірнеше бағытта созу немесе сығу) кескіннің сапасын жоғалтатыны. Мысалы, кескінді үлкейткенде, оның көрінісі дөрекіленіп кетсе, кішірейткенде – кескін сапасы өте нашарлап кетеді (нүктелерін жоғалтқандықтан).

Растрлық кескіндердің тағы бір кемшілігі – файлдар өлшемдерінің өте үлкендігінде (түстері неғұрлым көп және сапасы жоғары болған сайын, олар соғұрлым үлкен болады).

Бірақ бұл кемшіліктеріне қарамастан, қазіргі техникада растр өте жоғары сапалы кескін алуға мүмкіндік береді. Сондықтан растрлық кескіндер көркем графикада кеңінен қолданылады.

Растрлық графика электронды (мультимедиялық) және полиграфиялық басылымдарды жасап шығару үшін де жиі қолдылады. Растрлық графикалық редакторлар көбінесе жаңа суреттерді салу үшін емес, дайын суреттерді өңдеу үшін қолданылады. Осы мақсатта көбінесе суретшілердің қолымен салынған дайын суреттер сканерленіп алады немесе фотосуреттер алынады. Соңғы кездері растрлық кескіндерді компьютерге енгізу үшін сандық фотокамералар мен видеокамералар кеңінен қолданылуда.

Векторлық кескіндер, бұл - сызық, доға, шеңбер және тікбұрыш сияқты геометриялық объектілер жинағынан тұратын кескіндер. Бұл жерде вектор дегеніміз - осы объектілерді сипаттайтын мәліметтер жиынтығы.

Векторлық графиканың басты артықшылығы оған кескін сапасын жоғалтпай өзгеріс енгізуге, оңай кішірейтуге және үлкейтуге болатындығы. Келесі артықшылығы - векторлық кескіндердің ақпараттық көлемі растрлық кескіндермен салыстырғанда әлдеқайда аз болады. Векторлық кескіндер CorelDRAW, Adobe illustrator, Micrografx Draw секілді векторлық графикалық редакторларда жасалады.

Векторлық графикамен жұмыс істеуге арналған программалық құралдар бірінші кезекте кескіндерді өңдеу үшін емес, оларды жаңадан салу үшін қолданылады. Бұндай құралдар жарнама агенттіктерінде, дизайнерлік бюроларда, редакциялар мен баспаханаларда кеңінен қолданылады. Қарапайым геометриялық объектілер мен қаріптерді пайдалануға негізделген безендіру жұмыстары векторлық графика құралдарының көмегімен әлдеқайда оңай іске асады.

Фракталды графиканың жасалу әдісі сурет салуға немесе безендіруге емес, програмалауға негізделеді. Егер растрлық графикада *растр* (пиксель), ал векторлық графикада *сызық* базалық элемент болып табылса, фракталдық графикада математикалық формуланың өзі базалық элемент болып табылады, бұл компьютердің жадында ешқандай объект сақталмайды, кескін тек қана теңдік бойынша салынады деген сөз.

IV. Ой қорыту. Сабақты бекіту

Компьютерде тәжірибелік жұмыс

V. Қорытындылау.

VI. Бағалау. Оқушыларды сабақта белсенділіктеріне сәйкес бағалау, өзіндік бағалау. Сынып оқушыларына бағалату.

VII. Үйге тапсырма.

06.03.2025 ж №T00052

БАЗАР ҚЫМБАТ АЙТҚАЗЫҚЫЗЫ
Астана қаласы «№104 орта мектеп» КММ
Бастауыш сынып мұғалімі

**Бастауыш сынып оқушыларының
білім сапасын көтеру проблемалары**

«Бала білімді тәжірибе арқылы өздігінен алуы керек...»

А. Байтұрсынов

Дүниеде мыңдаған мамандық түрі бар. Солардың барлығы адам үшін, адамзаттың өсіп-өнуі үшін керек. Сол мамандықтардың ішінде адамды тәрбиелеу — ең жауаптысы. Осы мамандық туралы Ы. Алтынсарин «Ұстаз — мектептің жүрегі» деп текке айтпаса керек. Бұған лайық болу — үлкен абырой, басты борышым деп санаймын. Бойына — қуат, жүрегіне — жарық жігер беріп, өрге сүйрейтін де, жанына — азық, өміріне — өзек боп төрге сүйрейтін де осы ұстаздық қасиет.

Болашақта еліміздің мәртебесін көкке көтеріп, экономикасы мен ішкі және сыртқы саясатын дамытатын да бүгінгі жас ұрпақ. Жан-жақты сауатты жеке адамның дамуы үшін теориялық білімді тәжірибеде тиімді пайдаланумен үйлестіру үшін кең мүмкіндіктер берілуде. Бұл тұрғыда бастауыштың негізгі міндеті — бала қабілетін ашып, дамыту, оқуға деген іскерлігі мен ықыласын қалыптастыру.

Соңғы жылдардың ішінде мектепте жаңа технологияларды кеңінен қолдану орын алып отыр. Қазіргі оқыту үрдісінің мақсаты оқушыны жан-жақты қалыптасқан, бәсекелестікке бейім жеке тұлға тәрбиелеу. Әрине, мен де өз тәжірибемде әртүрлі жаңа технологиялардың элементтерін қолданамын. Бірақ оқушыларды білімді игеруге біраз проблемалар туындайды.

Солардың ішінде:

- оқыту процесінде өздігінен жұмыс орындаулары төменгі деңгейде;
- берілген тапсырманы дұрыс қабылдамау;
- берілген тапсырманы толық жүйелі түрде орындамау;
- алынған білімдерін басқа салаларда қолдана алмауы;

Жоғарыда аталған жағдаяттарды ескеріп, мұндай жұмыстарды іске асыру үшін оқушыларды өз бетінше ойлана білуге дағдыландыру, ой түюге, қорытындылар жасай білуге машықтандыру, өздігінен жұмыс жүргізу қабілеттерін дамыту — қазіргі кезеңде оқыту процесіндегі ең өзекті мәселеге айналдыруды дұрыс көрдім. Тірнектеп жинаған тәжірибеммен алмасқым келеді.

Қазіргі заманғы педагогикалық ой-тұжырымда оқушының жеке тұлғалық күшін дамыту, білімді өздігінен табу, оның шығармашылық мүмкіндігінің дамуы басты рөл атқарып отыр. Олай болса, жаңа технологиялар мен ақпарат көзі компьютерді енгізе отырып, алдыма келесі мақсат қойған едім:

- Әр оқушыға оның мүмкіндіктерін ашып көрсету;
- Әр оқушының ынтасын, белсенділігін дамытып, білім сапасын арттыру;
- Өз бетімен дами алатын оқушыларды тәрбиелеу;
- Өз бетімен жұмыс жүргізе алатын оқушыларды орта буын мектепке шығару;

Оқу үрдісінде оқушының өз бетімен жұмыс істеуге қызықтыратын келесі ұйымдастыру формаларды қолданамын:

1. Сабақ үстінде — жаппай ынтымақтастық;
2. Сабақтан тыс — топтық, ұжымдық;
3. Сабақта, сабақтан тыс жұмыста — жұптық тапсырмалар;
4. Жеке жұмыс — жоспар бойынша дарынды балалармен жұмыс;

Оқушының өздігінен жұмыс істеуге дағдыларын қалыптастыруда алғашқыда оқулықтағы кейбір жаттығулар негіз болады. Мысалы:

Қазақ тілі. Сызба бойынша сөйлем құрастыр.

Математика. Кері есептер құрастыр. т/б.

Осындай жұмыстарды іске асыруда, оқуға қызығушылығын арттыру мақсатында көптеген әдіс — тәсілдер бірыңғай болмай, алмасып келіп отыруы керек. Бір типті жұмыстар баланы жалықтырып жібереді. Тек қана шығарма немесе мазмұндама ала берсең, бала дұрыс нәтиже де бермейді; немесе, математика сабағында мысал орындата берсең, есеп шығаруға қызығушылығын оята алмасаң, бала бойында өз бетімен жұмыс түгілі міндетті деңгейді де ұғындыру қиынға созады.

Өздігінен оқушының орындайтын тапсырмалардың түрлері:

- теріп жазу;
- бақылап белгілеу;
- үлгіге қарап орындау;
- құрастыру;
- сәйкестендіру;
- үйлестіру;
- түрлендіру;
- ВЕНН диаграммасымен салыстыру;
- Жоба бойынша жұмыс істеу; т/б.

Осы әдіс — тәсілдерді алмастырсақ, баланың пәнге, оқуға қызығушылығын оятып, қабілеттерін ұштап отырсақ, өз бетімен ізденуге талпыныс пайда болады.

Осындай игі жұмыстардың арқасында баланың өздігінен іздену, жұмыс істеуге талпыныстары күшейе түседі де, бойында белгілі бір қасиеттер пайда болады:

- іс жүзінде білімін қолданып көру;
- өз ойын жүйелеп жеткізу;
- талас, пікірталас, ой талас;

Содан соң, оқушыны аса қызықтыратын, қалауы мол әдіс — тәсілдерді жиі қайталау керек. Кейде балалар өздері сұраныс тудыратын кездері болады. Оған, әрине, келісу керек.

Өз сабақтарымда өз бетімен дами алатын, әртүрлі өмірдің қиындықтарына төзе білетін, белсенді, білімді оқушы тәрбиелеу мақсатымен көптеген әдіс — тәсілдерді қолданудамын.

1. Ж. Караевтың «Деңгейлеп саралап оқыту» технологияның элементтерін қолданамын. Сонда мынандай тиімді жақтары барын байқадым:

- оқушы өз бетімен жұмыс жүргізуге дағдыланады;
- жеке дара қабілеттері айқындалады;
- оқушылар өз деңгейінде бағаланады;
- өз ойын жеткізуге үйренеді;
- жеңілден күрделіге көше отырып, жеке тұлғанын ойлау қабілетін жетілдіреді;
- сабаққа деген қызығушылығы артады;

2. Әр тақырып бойынша құрған деңгейлік тапсырмалар. **«Жаттықтыру парақтары»** арқылы оқушылардың білім деңгейлерін байқап, сол бойынша бақылаулар, тест жұмыстарын беріп отырамын. Тексеру кезінде әр оқушының жеке табысқа жетуін есепке алып отырамын.

Мысалы, Әдебиеттік оқу, «Туған жер». Қорытынды сабақ.

Әр баланың қабілетіне қарай тапсырма беріледі. Шығарма жазуға қабілетті, сөз байлығы мол оқушыларға шығарма жазуды тапсырамын; сурет салуға икемі бар оқушы туған ауылының табиғатынан сурет салуды; шығармашылықпен айналысатындарға кітапша жасауға беремін; қалғандарына — өлең жаттауға, табиғат көрінісін бейнеленген суреттер жинауға тапсырма бердім.

3. Бастауыш сатыда оқытудағы әдістемелік негізгі элементтерінің бірі — тірек сызбалар. Сондықтан, өз жұмысымда, сабақ берудің үстінде, ұғымдарды белгілі бір сызбалармен түсіндіріп, соны қолданып отырамын.

Осындай тірек сызбаларды қолдана отырып, бір ғана ұғымды шағын көрнекілікпен жинақтап, баланың түсінуіне ыңғайлы етіп ұсынамын.

4. Сабаққа деген қызығушылығын туғызу және арттыру үшін ойынды пайдалану орны бөлек. Тиімді қолданылған ойын түсіндіріп отырған материалды оқушыға зор ынтамен тыңдап, берік меңгеруіне көмектеседі. Қызықты ойын түрінен кейін олар тез серігіп, тапсырманы ықыластана әрі сапалы орындайтын болады. Ойындарды сабақтың әр кезеңінде қолдануға болады. Мысалы:

Қазақ тілі, сөздік жұмыс.

Ойын «Санамақ»

Жаңа ойынды көрейік,

Аты оның «Санамақ».

Санап талдап берейік,

Әрбір атты даралап.

— Ал, санайық, санайық, ретімен әдепкі,

Құралдарды табайық, құрылысқа қажетті.

(Оқушылар айтылған сөздерді тақтаға түсіріп, жазуын есте сақтайды)

Математика, білімді тиянақтау.

Ойын «Теңге алу»

Карточкалар еденде шашулы жатыр. Қатысушылар белгі берілгеннен кейін оларды алып, тез және дұрыс шығаруға тырысады.

Әдебиеттік оқу, білімді тексеру.

Ойын «Жалғасын тап»

Мұғалім мақал-мәтелдің басын айтады, оқушылар жалғасын карточкалардан табады. Оқушыларды топтарға бөліп, жарыс та өткізуге болады.

Ойын баланың алдынан өмірдің есігін ашып, оның шығармашылық қабілеттерін оятып, бүкіл өміріне ұштаса береді. Сонымен қатар ойын — тынысы кең, алысқа меңзейтін, ойдан-ойға жетелейтін, адамға қиялы мен қанат бітіретін осындай ғажайып нәрсе, ақыл-ой жетекшісі, денсаулық кепілі, өмір тынысы демекпін.

5. Қазіргі кезде оқушылардың білімін тексеруге тест әдісі барлық пәндер бойынша қолданып жүр. Тест арқылы оқушы сұрақтың жауабын нақты білетін болады. Оқушылардың білім дәрежесін, жас ерекшеліктерін ескеріп, тесттерді өзім әзірлеймін. Тесттердің бірнеше түрін өз тәжірибемде қолданамын. (Дұрыс жауап таңдау тесті, сәйкестендіру тесті, қысқа мерзімдік тест, салыстыру тест).

6. Пәнге қызықтыра отырып, білім қорын кеңейту үшін мұғалім шеберлігі, шығармашылығы керек. Бұған басқасымен бірге оқушылардың топтық жұмыстарын ұйымдастыру кіреді. Оқушылардың оқу әрекетін ұйымдастыру қалпының бірі осы топтық жұмыстың ерекшелігі:

- тәрбиелік мақсаттары іске асырылады, оқушыларды жауапкершілікке, бір-біріне көмек көрсетуге үйретеді;
- танымдық мақсаттары іске асырылады, оқушылардың еңбек өнімділігін көтереді, танымдық белсенділігі дамиды;
- өзара қарым-қатынастары қалыптасады;
- өзін-өзі, басқаларды бағалауда әділдік нығаяды;

Өз тәжірибемде қалай осы жұмысты ұйымдастыратынымды сабақ үзінділерінде көрсетейін:

Дүниетану, «Өсімдіктерді қорғау керек».

I топ: сурет салу арқылы тақырыпты көрсетеді.

II топ: өлең құрастырып тақырыпты ашады.

III топ: ойтолғау арқылы дәлелдейді.

Әдебиеттік оқу, А. Синявский «Құстар ынтымағы»

I топ: Бозторғайға сипаттама беру.

II топ: Кекілікке сипаттама беру.

6. Өз тәжірибемде оқушылардың жазбаша тілін дамытуға, білім сапасын көтеру үшін жазба жұмыстарын көбірек пайдаланамын. Мазмұндама, шығармадан басқа ойтолғау, эссе, ойдан шығарған өлеңнің орны ерекше. Себебі:

- өз ойларын жеткізе білуге үйретеді;
- сөздік қорын молайтады;
- өз бетімен жұмыс жасауға дағдыландырады;
- ой — өрісін кеңейтуге жәрдемдеседі;
- оқуда кездескен қиындықтарды жеңе білуге үйретеді;

7. Білім берудегі талаптарға сай жобалар әдісін де қолданамын. Бұны қолдағанда балалар тек қана өздерінің іс — әрекеттерін жоспарлауды ғана қоймай, сол жоспарларын жүзеге асыру үшін жаңа әдістерді ойлап табады, бірнеше саладан алған білімдерін бір міндетті шешуге қолданады, табылған нәтижелерді талдап, болжаммен салыстырады. Осы талдаудың нәтижесі арқылы жаңа міндет қояды, жауапкершілікке тәрбиелейді, бастаған істі аяқтауға баулиды.

Осымен оқушылардың өздігінен жұмыс жасау қабілеті жоғарылайды, олардың танымдық белсенділігі арттылады, ұжымдық қарым-қатынастар арқасында қоғам дағдылары жетілдіреді, шығармашылық қабілеттері де дамиды.

8. Өз сабақтарыма мақсат қойғанда оқушыға өз әрекеті арқылы жаңа мағлұмат, білім алуына көмектесуге, жақсы қасиеттердің қалыптасуына, оқушы тұлғасының дамуына жағдай жасауға тырысамын.

Әдебиеттік оқу, Ж. Карбозин «Жиырма тиын»

Сабақтың мақсаты:

1. Ж. Карбозиннің «Жиырма тиын» әңгімесінің мазмұнын ашып, негізгі ойын түсінуге жағдай жасау;

2. Кейіпкерлердің істерін талқылау арқылы оқушылардың сыни ойлауына жағдай жасау;

3. Кейіпкерлерге сипаттама бере отырып, адам бойындағы жақсы қасиеттерге баға беруге, өзін-өзі тәрбиелеуге мүмкіндік беру;

Дүниетану, Туған — туысқандардың аталуы.

Сабақтың мақсаты:

1. Мазмұнын жан-жақты талқылап, оқушылардың білімдерін кеңейтуге мүмкіндік беру;

2. Туыстық жақындығын жете түсіндіру арқылы оқушылардың ой-өрісінің дамуына жағдай жасау;

3. Өзін-өзі адамгершілікке тәрбиелеуге мүмкіндік беру;

10. Соңғы кездері баспасөзбен байланыс болу керектігін көп айтып жүрміз. Тек өзі үлкендердің, ата-ананың көмегінсіз сыныпта құрған, құрастырған, салған жұмыстарын балалар басылымдарына жіберіп сынап көру де — өз бетімен жұмыс істеу дағдысын қалыптастырғанның нәтижесі деп ойлаймын.

Қорыта келгенде, баланың өз бетімен жұмыс істеуіне ықпал ететін факторлар:

- мұғалімнің көмегі;
- ата — ананың демеуі;
- сайыстарға, олимпиадаларға қатысуы;
- шығармашылықпен айналысуы;
- танымал бола бастауы; т/б
- Оқушыны өз бетімен жұмыс істеуге дағдыларын қалыптастыру белгілі бір бала бойында тұрақтылық пайда болып, шығармашылықты тудырады. Қабілетті ұштайды, дарынды оятады, нәтижелі жеке тұлға қалпын құяды. Ол өзгермелі, үнемі даму үстінде болатынын, тоқтап қалмай, үнемі өсу.

МАЗМҰНЫ

- ЖАНПЕЙСОВА АННА
- НҮСПБЕКҚЫЗЫ АЙЖАН
- БАЗАР ҚЫМБАТ АЙТҚАЗЫҚЫЗЫ